

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **M. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2018, čj. MPSV-2018/181406-923, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 1. 2019, čj. 18 Ad 39/2018-11,

t a k t o :

- I.** Žalobkyni **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- II.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- III.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobkyně podala dne 14. 11. 2018 žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2018 ve věci žádosti o příspěvek na bydlení. Žalobkyně současně požádala o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka v žalobě blíže nespécifikovala své poměry, vyzval ji krajský soud, aby obratem doložila své osobní, majetkové a výtěžkové poměry. Tato výzva byla žalobkyni doručena dne 30. 11. 2018. Žalobkyně na tuto výzvu nereagovala, a proto krajský soud v záhlaví označeným usnesením rozhodl tak, že žalobkyni nepřiznal osvobození od soudních poplatků a zamítl návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla usnesení krajského soudu kasační stížností, k níž připojila rovněž potvrzení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech. Stěžovatelka současně požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Stěžovatelka v kasační stížnosti vylíčila své poměry, z čehož vyvozuje, že v řízení před krajským soudem splnila podmínky pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. Stěžovatelka dále uvedla, že k ochraně jejích práv bylo nutné, aby jí krajský soud ustanovil zástupce z řad advokátů, neboť se jednalo o skutkově a právně složitou otázku.

[3] K placení soudního poplatku za kasační stížnost a povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen NSS odkazuje na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS. V nynějším případě tedy stěžovatelku nestihá poplatková povinnost. Stěžovatelka nemusí být ani zastoupena ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. NSS dále shledal, že z kasační stížnosti je zcela zřejmé, čeho a z jakých důvodů se stěžovatelka domáhá, a proto není ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zapotřebí.

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.

[6] Stěžejním účelem osvobození od soudních poplatků je zajistit, aby žalobce, který nemá dostatečné prostředky, nebyl zkrácen na právu domáhat se ochrany žalobou u soudu. Tento institut procesního práva je aktivován, pouze pokud účastník řízení nemá buďto žádné prostředky, nebo má nedostatečné prostředky, z nichž by nemohl zaplatit soudní poplatek. Účastník řízení, který chce být z důvodu své nemajetnosti osvobozen od soudních poplatků, přitom nejenže musí o osvobození z tohoto důvodu sám aktivně požádat soud, ale zejména musí své poměry dostatečně konkrétně popsat (břemeno tvrzení) a současně doložit doklady osvědčující jeho nemajetnost, resp. nízké příjmy (břemeno důkazní). Nesmí se ovšem jednat o zjevně neúspěšný návrh či svévolné uplatňování práva (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 3. 2010, čj. 8 As 22/2010-91, ze dne 4. 7. 2017, čj. 6 As 180/2016-10). Pokud účastník nedoloží své osobní, majetkové a výdělkové poměry, soud je z úřední povinnosti nezjišťuje (viz rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2005, čj. 7 As 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Jestliže tedy účastník řízení nedoloží své poměry, soud nemůže posoudit, zda jsou v jeho případě dány důvody pro osvobození od soudních poplatků.

[7] NSS ze soudního spisu zjistil, že stěžovatelka k žádosti o osvobození od soudních poplatků nedoložila své osobní, majetkové a výdělkové poměry, a proto ji krajský soud vyzval, aby své poměry obratem doplnila. Tato výzva byla stěžovatelce doručena dne 30. 11. 2018. Stěžovatelka krajskému soudu své poměry obratem nedoložila (nezaslala vyplněný formulář o potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech), přičemž termín obratem nelze vykládat tak, že měla stěžovatelka k provedení tohoto úkonu několik týdnů (viz rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2018, čj. 10 As 195/2018-17). Stěžovatelka své poměry nedoložila ani později, a proto krajský soud usnesením ze dne 4. 1. 2019 stěžovatelce nepřiznal osvobození od soudních poplatků. S ohledem na výše uvedené nelze závěru krajského soudu nic vytknout, neboť stěžovatelka nesplnila jednu z podmínek pro osvobození od soudních poplatků, tedy nedoložila svá tvrzení o své nemajetnosti.

[8] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nesplnila základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl jí být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 9 věty první s. ř. s.; dále viz též např. rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2015, čj. 1 As 197/2015-19). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné. Krajský soud proto nepochybil, jestliže stěžovatelce neustanovil zástupce z řad advokátů.

[9] NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty.

pokračování

[10] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. března 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu